

Jubileusz 50-lecia pracy twórczej Pawła Pierścińskiego

Mistrz Krajobrazu

Współczesność cierpi na brak autorytetów, brak przykładu i brak motywacji do działania, których nie znajdują wokół siebie i w samym sobie, zarówno młodzi ludzie wkraczający w artystyczny świat, jak też doświadczeni twórcy poszukujący wciąż własnej drogi do osiągnięcia najwyższego kunsztu w uprawianej przez nich sztuce. Paweł Pierściński jest jednym z nielicznych twórców stanowiących niekwestionowany wzór artysty, a przy tym przykład niezwykle aktywnego człowieka, który całe życie poświęcił swojej pasji fotografowania, dzieląc się nią z innymi, tworząc, organizując, opisując i działając dla dobra sztuki oraz jej wielbicieli.

Właśnie w 2005 roku, ten wielki miłośnik Ziemi Świętokrzyskiej, obchodzi 50-lecie swojej pracy twórczej. Od 16 grudnia tego roku w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie prezentowana będzie retrospektywna wystawa prac Pawła Pierścińskiego, którą powinien zobaczyć każdy miłośnik fotografii, nie tylko krajobrazowej.

Jakże trudnym zadaniem wydaje się przedstawienie sylwetki osoby, która przez dziesiątki lat była i wciąż pozostaje autorytem artystycznym dla wielu znakomitych fotografików w całym kraju (a zapewne też i za granicą), dla licznego grona podziwianych przez publiczność twórców, uznanych krytyków sztuki, całej rzeszy aktywnych ludzi kultury, dla mnie samego.

Co prawda życiorys Pawła Pierścińskiego był publikowany wielokrotnie w licznych wydawnictwach i czasopismach na całym świecie, to jednak czytając większość z nich odnosiłem często wrażenie, że w nadmiarze informacji o tych wszystkich wystawach, funkcjach, nazwach, datach i nagrodach, w pewien sposób ginie oblicze – jak to niektórzy zwykli mówić w pozytywnym rozumieniu – człowieka „starej daty”, oddanego nie tylko swojej sztuce, swojej rodzinnej ziemi, ale także – a może przede wszystkim – innym ludziom oraz całej polskiej i regionalnej kulturze.

Chyba nie tylko dla mnie Paweł Pierściński jest nie tylko inżynierem budownictwa lądowego, ale także inżynierem krajobrazu, który tworzy, wręcz konstruuje w swoim obiektywie, a potem często także w ciemni fotograficznej. Jest również w pewnym sensie inżynierem dusz, gdyż wielu fotografików poszło podobną do niego drogą przyjmując kanony Kieleckiej Szkoły Krajobrazu, czy też aktywizując się i organizując wokół jego pomysłów związanych z działalnością klubową i związkową.

Jak wiadomo Paweł Pierściński przez wiele lat był Prezesem Świętokrzyskiego Oddziału Polskiego Związku Artystów Fotografików w Kielcach oraz Prezesem Zarządu Głównego ZPAF w Warszawie, a także członkiem Rady i Komisji Artystycznej ZPAF. Pełnił wiele innych równie ważnych funkcji, a za swoją działalność otrzymał mnóstwo najróżniejszych nagród, odznaczeń i medali. Często musiał dzielić swój cenny czas między działalnością twórczą, a pracą na rzecz różnych inicjatyw i organizacji. Jego wyczucie estetyki, stanowi ważne odniesienie ocen

dokonań artystycznych w dziedzinie fotografii na licznych przeglądach, konkursach i imprezach fotograficznych.

Jako ważny obserwator przyrody wykonał tysiące fotografii, które eksponował na kilkuset wystawach zbiorowych i indywidualnych, stając się niedoścignionym wzorem do naśladowania wielu mniej czy bardziej doświadczonych pejzażystów. Jego ukochane świętokrzyskie przedwiośnie, szachownice pól, zbocze Klonówki, barwy i figury kieleckiego krajobrazu stanowią dziś klasykę fotografii krajoznawczej i dokumentacyjnej. Jego eksperymenty i poszukiwania twórcze dotyczyły jednak różnych obszarów sztuki i fotografii, nie tylko krajobrazowej. Z inżynierską dociekliwością wciąż utrwała na kliszy fotograficznej zmieniającą się na naszych oczach rzeczywistość.

W jego archiwach znajdują się tysiące fotografii, zarówno srebrzyście pięknych bromów skąpanych w tysiącach tonacji czerni i bieli, jak też barwnych, nastrojowych obrazów, które są nie tylko artystycznym dokumentem minionej przeszłości, ale także zapisem subiektywnych emocji autora. Funkcję dokumentacyjną, jako podstawową rolę fotografii, artysta zawsze łączył z indywidualną, kreatywną postawą twórczą, w efekcie czego jego prace, bez względu na przedstawiany temat, cechuje niepowtarzalna poetyka wypowiedzi. Swoją wrażliwość na świat wyraża, nie tylko w postaci pięknych i doskonałych technicznie fotogramów, ale także w strofach literackich, chociaż jak do tej pory chyba jest jeszcze zbyt mało znany z tej strony. Ostatnio ukazał się tomik jego wierszy pt. „Pagór”.

Będąc autorem kilkuset tekstów krytycznych o sztuce i fotografii w wydawnictwach, albumach, katalogach i prasie krajowej oraz zagranicznej, Paweł Pierściński jest przykładem wspaniałego połączenia kompetencji doświadczonego fotografa z trudnym, dziennikarskim rzemiosłem jakim jest krytyka sztuki. Godna najwyższego uznania jest zarówno jego wszechstronna praca artystyczna i organizacyjna, ale również prowadzenie własnej kroniki twórczej, jak też wielu innych artystów, czego dowodem jest chociażby wspaniała publikacja „Czas Krajobrazu”.

Znam mistrza Pierścińskiego osobiście od kilku lat. Od kilkunastu lat poznaję natomiast jego prace, teksty i dokonania. Jestem wielbicielem jego sztuki. Z szacunkiem odnoszę się do jego ▶

niezwykłej aktywności, pokory wobec natury i przywiązania do swojej małej ojczyzny. Podziwiam go za wytrwałość i wciąż ogromną wrażliwość na potrzeby innych. Ten swoisty altruizm, który w dzisiejszych czasach jest niezmiernie rzadko spotykany, cenię u Pawła Pierścińskiego na równi z jego dorobkiem artystycznym. Wielokrotnie korzystałem z jego rad i sugestii, czerpiąc z naszych rozmów motywację do działań związanych z moją działalnością fotograficzną i wydawniczą. Wiem też, że w tej kwestii jestem przykładem bynajmniej nie odosobnionym.

Paweł Pierściński nigdy nie odmówił wsparcia swoim autorytetem i doświadczeniem działań służących rozwojowi kultury regionalnej. Nawet wtedy, gdy los go ciężko doświadczył, jak to miało miejsce w 2004 roku, kiedy to cudem wyszedł cało z poważnego wypadku samochodowego, a w kilka miesięcy później przechodząc uciążliwą rehabilitację mimo wszystko nie odmówił udziału w gronie Kapituły I Edycji Plebiscytu „W Labiryntach Sztuki”. Tego typu liczne przykłady są znane w całej jego pięćdziesięcioletniej działalności i zawsze stanowiły wspaniałe przykłady dla wielu podążających jego śladem.

I za to wszystko Mistrzowi Pierścińskiemu, jako oddany przyjaciel i wierny miłośnik jego sztuki, pragnę gorąco podziękować, wyrażając jednocześnie swoją głęboką wdzięczność za niepodważalny wkład w rozwój polskiej i świętokrzyskiej fotografii. Życzę tym samym kolejnych, udanych lat we wszystkich obszarach działalności twórczej.

Tomasz Kosiński

Szachownica

*Faluje bezkres horyzontu
i drga zgęszczonym rytmem pól,
na kwadratach szachowych gontów
rysuje twarz kieleckich gór.*

*Poszatkowana miedz wstęgami
ziemia tworzy pajęczą sieć;
zбочca kwitnące uprawami
bliznami znaczą wzory cięć.*

*Wewnątrz sprężona ziemia drżącą
interferuje linie wzgórz,
szuka powietrza, oddechu, słońca,
a w gobelinie mgiełny kurz.*

*Rozpostarty na pól stolnicy
zenit południa grzeje brzuch,
i – kalkulują przeciwnicy,
kto wykona następny ruch.*

*Kto na odwieczny chaos ziemi
włoży geometryczny plan,
fałdy wygładzi, rytmy zmieni,
zbuduje – w pejzażu – dywan?*

*Kto ponakłada na pagórek
pasiak kieleckiej okolicy,
kto porozpina płamy pól
na świętokrzyskiej szachownicy?*

Paweł Pierściński

Paweł Grzegorz Pierściński

Urodzony w 25 maja 1938 r. w Kielcach, fotograf, publicysta, krytyk i teoretyk fotografii, działacz społeczny, organizator ruchu fotograficznego pejżażystów polskich, twórca i animator kierunku artystycznego pod nazwą „Kielecka Szkoła Krajobrazu”, komisarz ogólnopolskich wystaw fotografii krajobrazowej, redaktor i współautor m.in. almanachów „Mistrzowie Polskiego Pejzażu” 2000 oraz „Kielecka Szkoła Krajobrazu” 2002.

Studiował na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej 1956-1962, gdzie uzyskał dyplom magistra inżyniera budownictwa lądowego. Jako pasjonat nauk ścisłych, naukowe obserwacje prowadził także w swojej działalności artystycznej dostrzegając w krajobrazie naturalne formy geometryczne.

Fotografuje od 1952 roku, debiut wystawienniczy – 1955 r.

Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1964 r. Zawód artysty fotografika wykonuje od 1967 r. Członek Honorowy ZPAF 1982 r. oraz członek honorowy wielu stowarzyszeń fotograficznych w Polsce, Honorowy Prezes Okręgu Świętokrzyskiego ZPAF w Kielcach. Twórca i organizator oraz kierownik Kieleckiej Delegatury ZPAF (1975-1978). Twórca i organizator Okręgu Świętokrzyskiego ZPAF w Kielcach – 1978 r. oraz Prezes Zarządu Okręgu 1978-1988. Prezes ZG ZPAF 1988-1989, organizator obchodów 150-lecia Fotografii w Polsce. Twórca i komisarz Galerii Fotografii w Kielcach 1977-1988. Inicjator, organizator i komisarz ogólnopolskich wystaw fotografii: „Biennale Krajobrazu Polskiego” – Kielce (w latach 1977-1989), Ogólnopolskiego Sympozjum Fotograficznego pn. „Krajobraz” (w latach 1977-1989) oraz wystaw historyczno-problemowych: „Polska fotografia krajobrazowa 1944-1984” – Kielce 1985, „Krajobrazy świata w fotografii polskich podróżników” – Zachęta Warszawa 1987. Współtwórca i organizator studenckiej grupy fotograficznej „Stodoła-60” Warszawa 1960-1964. Twórca i animator pracy grup artystycznych: „Grupa Robocza” – Kielce 1962-1968 oraz „Grupa 10x10” – Kielce 1976-1978. Członek Świętokrzyskiego Towarzystwa Fotograficznego w Kielcach 1955-1982.

Od początku pracy twórczej P. Pierściński realizuje trzy obszary aktywności twórczej skupione wokół tematu krajobrazowego: twórczość fotograficzną, pisanie tekstów krytyczno-teoretycznych i publicystycznych oraz działalność organizacyjną w środowisku polskich pejżażystów.

Najważniejszym osiągnięciem artysty było stworzenie i animacja kierunku artystycznego pn. „Kielecka Szkoła Krajobrazu” (1962-). Prace fotograficzne układał w cyklach, z których wyróżniają się: „Portret Ziemi Kieleckiej” cykl obrazujący matematyczno-geometryczny model polskiego krajobrazu rolniczego (1954-), „Struktury” (1967-), „Kielce – Włoszczowa” (1982), „Małe Formy Krajobrazowe” (1984-), „Krajobrazy z przednim planem” (1985-), „Wędrowki fotografa” (1954-), „Fotocollage” i „Fotomontaże” (1983-1985), „Puszczą Jodłowa” (1959-), fotografia socjologiczna „Rodzina Robotnicza” (1976-), „Barwy polskiego krajobrazu” (1990-). Jego prace znajdują się w muzeach, galeriach i zbiorach prywatnych na całym świecie.

Inicjator, organizator i komisarz wystaw oraz wydawnictw albumowych o zasięgu ogólnopolskim. Fotografie twórcy były wielokrotnie publikowane w międzynarodowych almanachach fotograficznych oraz w fachowej prasie fotograficznej w wielu krajach. Autor kilkunastu albumów krajoznawczych poświęconych swojej Małej Ojczyźnie – Ziemi Kieleckiej.

Od 1975 roku Paweł Pierściński opublikował ponad 500 prac zwartych, opracowań krytycznych, recenzji i wstępów do katalogów wystaw, w tym monografie i prace źródłowe. Wśród prac teoretycznych wyróżniają się teksty omawiające działalność Kieleckiej Szkoły Krajobrazu oraz analizujące bieżące dokonania polskiej fotografii pejżażowej. W 2004 r. wydana została „antologia tekstów autorskich opublikowanych w latach 1975-2004 pn. „ZAS KRAJOBRAZU”.

Artysta przygotował ponad 200 wystaw indywidualnych (niektóre z nich eksponowano wielokrotnie) w Polsce i w wielu krajach: „Portret Ziemi Kieleckiej” Warszawa (1962-), „Puszczą Jodłowa” Kielce (1964-), „Struktury” Toruń, Kielce, Warszawa (1970-1971) oraz w 40 miastach Włoch (1974-1975), „Krajobrazy” Wilno, Kowno (1976), „Retrospektywna wystawa fotografii” Kielce 1981, 1995, 2005, „Kielce – Włoszczowa” Kielce 1982, „Małe formy krajobrazowe” Kielce 1984, „Krajobrazy z przednim planem” Kielce 1986, „Krajobrazy zimy – na Nowy Rok” Kielce 1988, „Wędrowki fotografa” Kielce 1989, „Chiny” – Świdnica 1989, „Barwy Ziemi Kieleckiej” Kielce 1991, „Polnische Landschaft in fotografien von Paweł Pierściński” Leipzig, Miśnia RFN 1996, „Les Paysages Polonais dans l'Objectif de Paweł Pierściński” Institut Polonais Paris Francja 1998, „Osiągnięcia artystyczne Pawła Pierścińskiego” Muzeum H. Sienkiewicza Oblegorek 2003.

Autor niezliczonych fotografii, uczestniczył w ponad 500 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Za swoją pracę otrzymał też wiele nagród, medali i odznaczeń, w tym ostatnio m.in. Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”, który odebrał 21 września 2005 w Muzeum Narodowym w Kielcach z rąk Ministra Kultury Waldemara Dąbrowskiego.

Paweł Pierściński związał się z regionem kieleckim miejscem urodzenia oraz wyborem. W swojej ukochanej krainie artystycznej zrealizował wszelkie ważne prace i przeprowadził doświadczenia twórcze, tej ziemi poświęcił całe swoje życie. Bezpośrednim wyrazem uczuć artysty do Świętokrzycy jest wydany w 2005 roku przez Świętokrzyskie Towarzystwo Regionalne tom wierszy pn. „Pagór”, w którym twórca przedstawia swojego bohatera – krajobraz kielecki – w wielorakich aspektach, a często w baśniowej formule uniwersalnego pagóra świata. ■

